

Oliva, Martin

Moravský kras

In: Oliva, Martin. *Gravettien na Moravě*. Klápště, Jan (editor); Měřínský, Zdeněk (editor). Brno: [Masarykova univerzita, Filozofická fakulta], 2007, pp. 76-81

ISBN 9788025410103

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/127369>

Access Date: 16. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

III. *Stratigrafie*: pod 4–6 metry spraše

IV-V. bez podkladů

VI. *Fauna*: lebka nosorožce, tibie mamuta a tříšť kostí koně a jelena (spíše soba? – pozn. autora)

VII. *Štípaná industrie*: střední klínové rydlo na čepeli (obr. 57: 10), rydlo na lomu čepele, místně retušovaná čepel, 2 rydlové odštěpy a 2 úštěpy, vše z eratického pazourku.

VIII-X. *jiné nálezy* nehlášeny

XI. *Interpretace*: pozůstatek stanice v typické poloze nad říční nivou

XII. *Uloženo*: MZM

XIII. *Literatura*: GROSS 1931, 202; OLIVA 1989a, 21; 2003b, 126.

MORAVSKÝ KRAS

38. Sloup, jeskyně Kůlna (okr. Blansko)

I. *Poloha*: rozlehlá tunelovitá jeskyně ve východním úbočí suchého úseku Sloupského údolí s hlavním vchodem obráceným k jihu, nm.v, 470 m.

II. *Výzkumy*: paleolitické sídliště v jeskyni Kůlně objevil r. 1880 Jindřich Wankel, poté zde prováděli rozsáhlé výkopy Martin Kříž (1881–86, 1891) a Jan Knies (1887, 1892, 1909–1913). Za 2. světové války byla v jeskyni zřízena podzemní továrna, přičemž došlo k narušení zejména svrchních sedimentů. Kanálová rýha, probíhající osou jeskyně, prořízla i východní okrajovou zónu pozůstatků gravettienského osídlení. Systematický výzkum ústavu Anthropos MZM se v jeskyni Kůlně konal v letech 1961–76 pod vedením K. Valocha.

III. *Stratigrafie*: ve světle hnědožlutém sprašovitém sedimentu (poloha 6b), který v nadloží obsahoval magdalénien a nasedal přímo na souvrství micoquienu.

IV. *Datování*: GrN 6853: 22.990±170 BP, kost, reziduum

GrN 6800: 21.630±150 BP, kost, extrakt

GrN 5773: 21.750±140 (kost, vrstva 6 u vchodu, bez artefaktů)

GrN 5774: 21.260±140 (kost, vrstva 6 u vchodu, bez artefaktů)

V. *Fauna*: převládají lesní a lesostepní druhy (bovidi, jelen, los, avšak i kuň a mamut)

VI. *Sídlíšní struktury*: nálezy gravettoidního charakteru ze sbírek M. Kříže a J. Kniese pocházely vesměs ze střední části jeskyně, kde při západní stěně zachytil několik nástrojů v intaktní poloze i K. Valoch. Nálezy se vyskytovaly jen v úzkém pruhu kolem stěny mezi 40. a 54. metrem od vchodu (VALOCH 1988a, obr. 62). Prostor mezi nimi a vykopávkami M. Kříže blíže střední osy jeskyně (asi v místech pozdějšího kanálu) byl za okupace narušen zřízením betonové podlahy. Původní plocha tak mohla zaujímat prostor cca 10x12 m. Poloha nálezů u stěny je zřejmě sekundární, množství spálených rozbitých kostí a skrovné zbytky uhlíků svědčí o existenci ohnišť (VALOCH 1988a, 43).

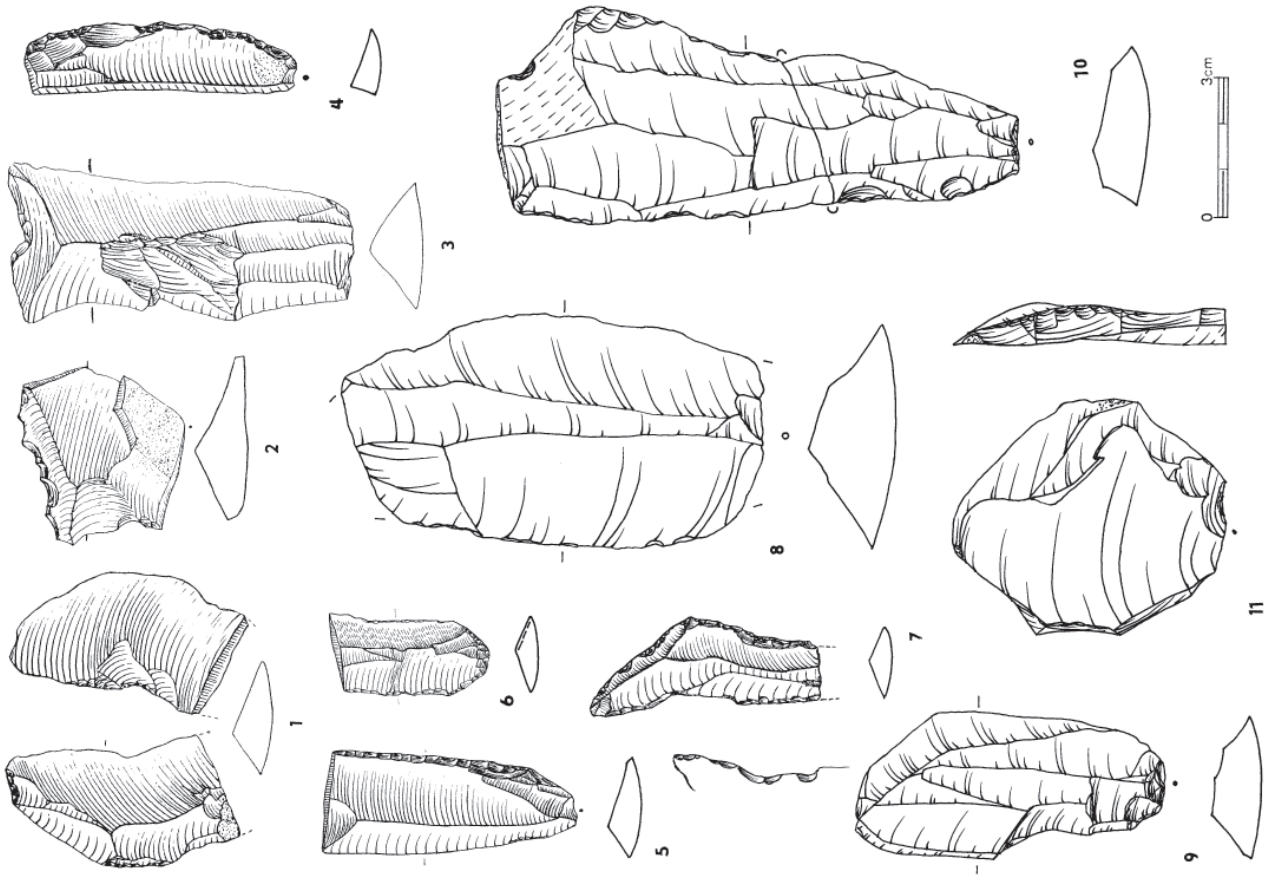
VII. *Štípaná industrie*, která je předmětem následující analýzy, pochází výhradně z výzkumů K. Valocha. Centrum akumulace gravettienských artefaktů bylo prozkoumáno r. 1970. Dodatečně se k této výrazné kolekci přičlenilo několik předmětů, nalezených v oblasti jižního vchodu a v ploše

G1 východně od kanálu uprostřed jeskyně. Jejich příslušnost ke gravettieniu z hlavní koncentrace ovšem není zcela jistá (např. obr. 63:1; 5: 4, 7, 8, 10). Četné gravettoidní artefakty, na něž odkazují jen při popisu některých výrazných typologických jevů, se však vyskytly i ve sbírkách M. Kříže a J. Kniese (VALOCH 1979b).

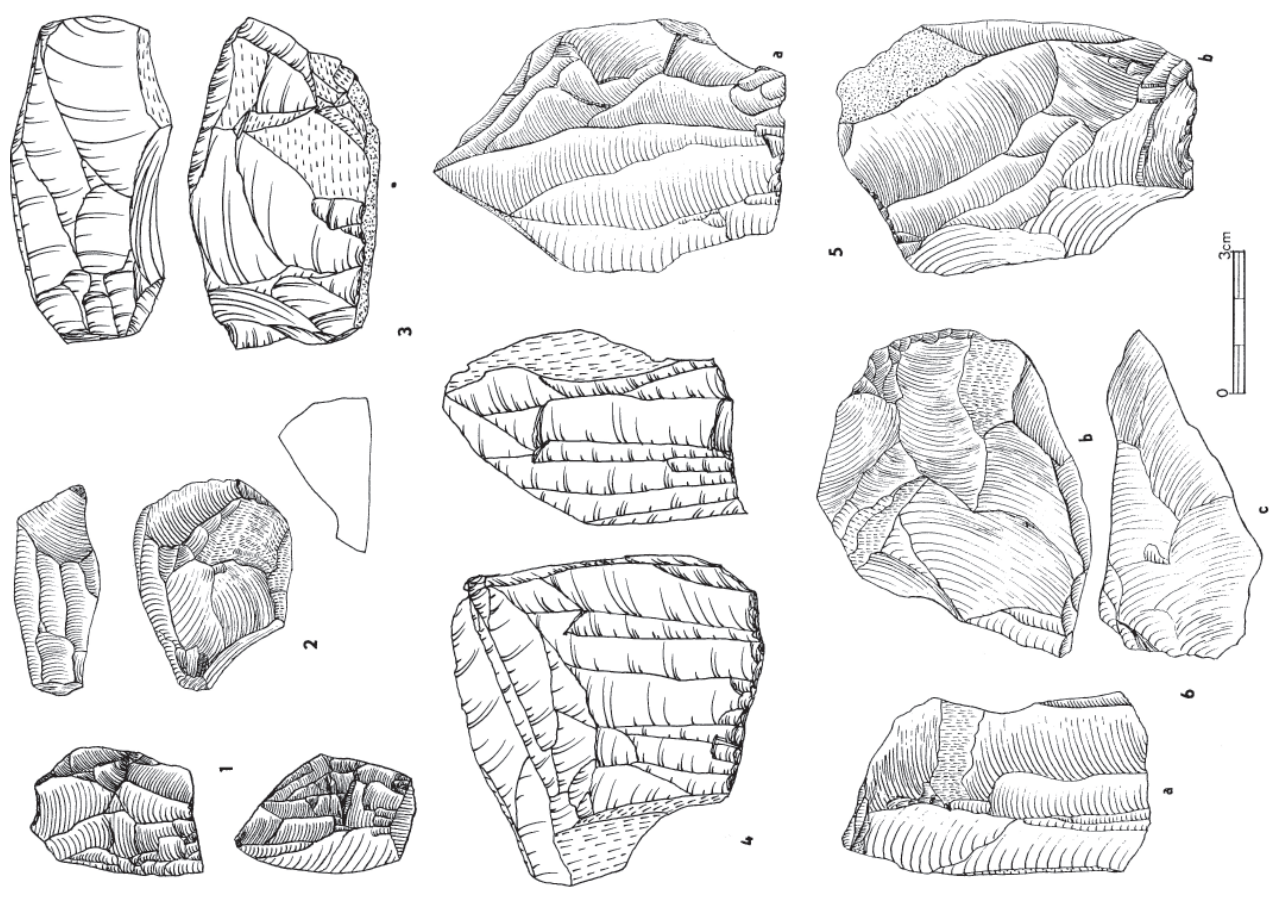
Surovina (srov. tab. 23). Převažujícím použitím křídového rohovce (77%), jehož nejbližší zdroje leží v údolí Svitavy přibližně 10 km k západu, se soubor ostře liší od obvyklého surovinového spektra gravettských industrií. Severský pazourek (10%), který se rovněž objevuje ve všech hlavních skupinách ŠI, pochází z glaciáluálních sedimentů na severní Moravě a ve Slezsku ze vzdálenosti min. 110 km. Jako neretušovaná čepel s bokem jádra a 2 drobné úštěpy se objevil šedočerný olomučanský rohovec, a hlavně mezi odpadem a preparačními úštěpy najdeme ještě 12 kusů různých jiných rohovců, patrně vesměs ze střední části Moravského krasu. Zde zřejmě mají svůj původ i 3 úštěpy křišťálu, ne však 3 drobné úštěpy jemného kvarcitu, původem z jiné části z Českého masívu (det. A. Přichystal). Podle M. Malkovského je však nelze zcela ztotožnit ani s některým ze známých typů ortokvarcitů z území Čech. Odněkud z Českého masívu pochází i 9 kusů opálu. Křemeny (9 ks) a hrubé horniny (vesměs kulmské droby, 6 ks) lze najít v nejbližším okolí jeskyně. Ojedinelým rydlem na preparační čepeli je zastoupen radiolarit (obr. 65: 14).

Celková struktura industrie (tab. 23) se nijak nevymyká z rámce ostatních souborů moravského gravettieniu: absolutně převládají neretušované kusy (61%), následují retušované nástroje (18%), produkty s místními retuši nebo zřetelnými stopami opotřebení (14%) a poměrně početná skupina jader (7%). S výjimkou retušovaných nástrojů, kde je využitost u pazourku oproti spongolitu dvojnásobná, a jader, kde je tomu naopak, není mezi využitím obou zmíněných surovin citelnějších rozdílů. Vzhledem k převládající surovině z nedalekých výchozů převládá v industrii fáze preparace (38%) nad fází těžby polotovarů (35%). Zatímco podíl křídového rohovce ve fázi preparace a těžby je vyrovnaný, v případě pazourku značně převládá fáze těžby. Mezi produkty reparace se objevuje jen křídový rohovec (např. tableta z úderové plochy na obr. 64: 11). Žádný z artefaktů z křišťálu, křemene, křemence a kulmských drob nepochází z fáze těžby. Jedině spongolit je doložen též jako neopracovaný kus a 2 testované kusy suroviny.

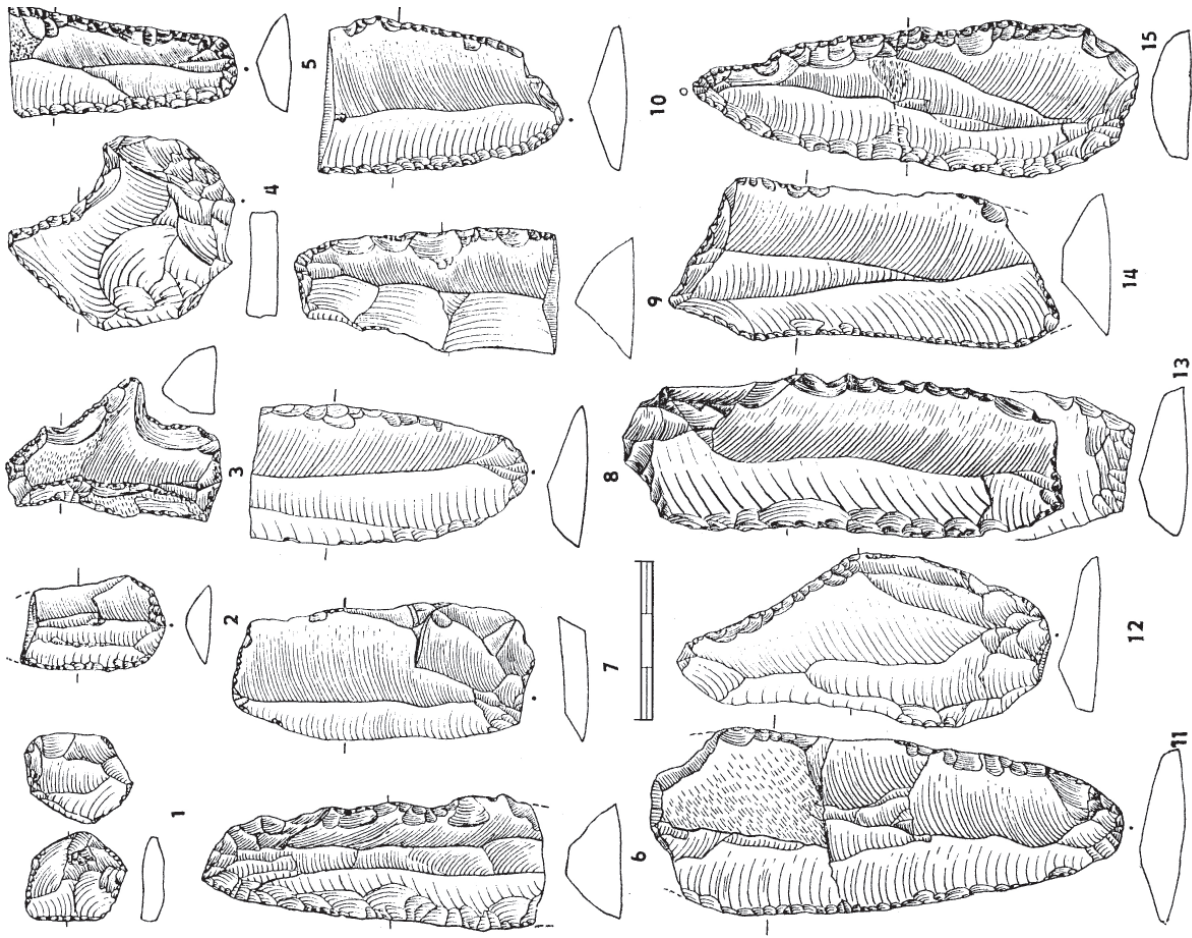
Kromě dvou čepelových jader z pazourku, kýlovitého exempláře z rohovce a počátkového jádra z neurčené suroviny jsou všechna ostatní jádra ze spongolitu (tab. 24). Ta se ve třech kusech dochovala v podobě iniciálních a upravených netěžených kusů a jen dvě jsou vytěžená. Celkově převládají jádra hranolová s vyspělou čepelovou těžbou (tab. 25). Rozměry jednopodstavových jader sledují na grafu (Oliva 2002a, graf 9) diagonální přímku, dokládající podobnost poměrů délky a šířky. Nejvyšší variabilitu výšky těžní plochy zde vykazují exempláře se změněnou orientací (obr. 63: 4–5). Kus na obr. 63: 6 má výraznou zápravu zadního hřebene a obou boků, pětkrát se vyskytla zadní plochá úprava, doplněná ve dvou případech úpravou obou boků. Navzdory blízkému výskytu suroviny zůstalo jen jediné spongolitové jádro bez prvotní úpravy a jen 2 jsou nepravidelného tvaru bez zjevného systému těžby. Typická jádra na tlustých úštěpech, určená k odbíjení tlustých

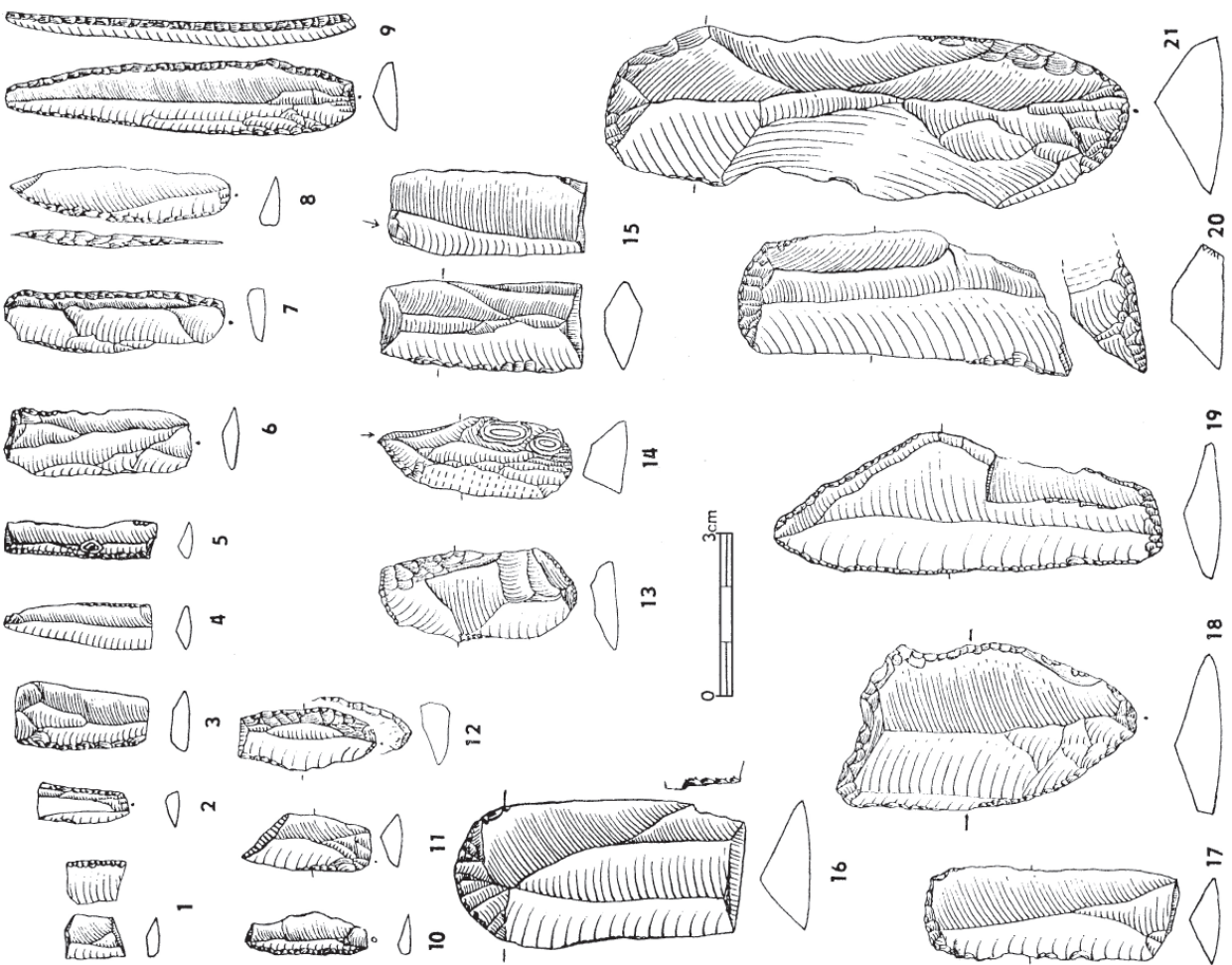
Obr. 64 Jeskyně Kůlna, nástroje a debítáž. 1-3 S, ostatní C. Débitage et outils.

Obr. 63 Jeskyně Kůlna, čepelová jádra. 2 S, ostatní C. Nucléus prismatiques.

Obr. 66 Jeskyně Kůlna, gravettienské nástroje. 1-2, 4-5, 15 S, 3 H, ostatní C. Choix d'outils.

Obr. 65 Jeskyně Kůlna, gravettienské nástroje. 1-2, 5-6, 10, 18, 20 S, 14 R, ostatní C. Choix d'outils.

čepelky, představují pouze 2 exempláře z pazourku a křídového rohovce (obr. 63: 2–3).

Neretušované produkty tvoří v surové debitáži 61% a převaha spongolitu nad pazourkem je mezi nimi podstatně vyšší než mezi opotřebenými kusy a nástroji (tab. 23). Mnoho polotovarů z křídového rohovce tudíž zůstalo bez retuší, i když těžbě jader byla věnována značná pozornost (viz výše). Vzhledem k nedostatku pazourkových jader a dekortikačních úštěpů soudím, že část polotovarů a snad i hotových nástrojů z této suroviny byla získána zvenčí. Přesto však v neretušované debitáži zbylo mezi pazourky relativně více cílových produktů než mezi spongolity. Využitost cílových produktů z obou surovin na výrobu nástrojů však byla shodná, vzhledem k celkově mnohem nižšímu počtu jedinců z pazourku však rozdíly nejsou natolik významné. Spongolitové čepelky (obr. 64: 3, 8–10) jsou celkově větší než pazourkové, ty jsou však protáhlejší. Z rozboru patek vyplývá, že převaha redukováné bodové patky a znaků měkkého úderu je u spongolitových čepelí ještě markantnější než u pazourkových a radiolaritových čepelí z jiných gravettských lokalit.

Mezi nástroji převládá se 72 procenty spongolit, na rozdíl od neretušované debitáže se tu však poměrně silně uplatňují silicity z glaciáluálních sedimentů (22,5%, tab. 26), což svědčí o přednostním výběru pazourkových polotovarů. Z ostatních surovin se po jednom kuse vyskytl ještě radiolarit, blíže neurčený rohovec a jemný křemenec. U pazourku i spongolitu shodně převažují produkty z fáze těžby nad fází preparace, a použita byla i jedna reparační čepel (obr. 64: 3). Z hlediska tvaru polotovaru tvoří skoro 3/4 čepelky, zbytek jsou hlavně preparační úštěpy. Všechna 4 škrabadla jsou čepelová (obr. 65: 16–17, 21), a další dvě v kombinaci s vrtákem (obr. 65: 20). Několik výrazných exemplářů se silnými postranními retušemi pochází ze starých výzkumů (VALOCH 1979b, obr. 9: 11; 10: 2–3, 6–7; 11). Zajímavé jsou na nich boční zobcovité výběžky na hlavicích (o.c. obr. 11: 1, 3). K. VALOCH (1980, obr. 4, 6) hypoteticky připojuje ještě několik artefaktů z porušených vrstev. Polovinu polotovarů tvoří čepelky z etapy těžby. Vrtáky (7,9%) sestávají především z nízkých zobců (obr. 66: 4, 14), 2 jsou z pazourku a 2 ze spongolitu. Další zobec je v kombinaci se škrabadlem (obr. 65: 20). Rydla se prezentují jen dvěma hranovými exempláři z pazourku (obr. 65: 15) a radiolaritu (obr. 65: 14).

Nejvýraznější součástí inventáře představují příčné a podélné retuše (32,4%). Vynikají velmi silnými postranními retušemi, jež příčná retuš někdy jen doplňuje (obr. 66: 2, 5–6, 9–11). Zvlášť typické ukázky se objevily v porušených sedimentech (VALOCH 1980, obr. 5). Je příznačné, že exempláře s jednostrannou a oboustrannou retuší jsou takřka v rovnováze, což naznačuje, že jde o záležitost stylu. Nechybějí ovšem ani samostatné jemnější příčné retuše (obr. 65: 6, 13; 7: 7, 12). Skoro třetina kusů je z pazourku. Patří sem i dvě čepelky s jemnou retuší (obr. 65: 1 pazourková se spodní retuší, 4 z křídového rohovce).

Nástroje s otupeným bokem (11,3%) jsou zastoupeny jen průměrně. Nejtypičtější tvar představují dva hroty se strmou retuší konvexní strany, oba ze spongolitu (obr. 65: 8–9), zbytek tvoří různé úzké čepelky a čepelky otupeného boku (obr. 65: 2–3, 5, 10–11), v jednom případě s doplňkovou příčnou (obr. 65: 7) a střídavou retuší (obr. 65: 12). Ze starých

vykopávek pochází pazourkový hrot s obloukovou retuší a jiný s bilaterální vyklenutou retuší s postranním výčnělkem (VALOCH 1979b, obr. 9:1–2). Geometrické mikrolity se nevyskytly. Čepelové hroty jsou 3, z toho 2 ze spongolitu (obr. 65: 19) a 1 z pazourku (obr. 66: 15). Také staré výzkumy poskytly několik výrazně retušovaných hrotů (VALOCH 1979b, obr. 9: 3, 9; 10: 4–5) a charakteristický pazourkový hrot s ventroterminální retuší (o.c. obr. 9:5). Podobný se vyskytl i v překopaných sedimentech (VALOCH 1980, obr. 6:4), jeho kulturní příslušnost je ovšem nejasná. Kostěnkovské nože (1,3%) zde zastupuje jen 1 nevýrazný exemplář na retušované spongolitové čepeli (obr. 66: 13 proximálně). Tři výraznější čepelové exempláře z pazourku a radiolaritu (ten však postrádá dorsální negativy) ze starších výzkumů publikoval K. VALOCH (1979b, obr. 9: 4, 6, 8). Kombinace (4,2%) jsou zastoupeny jen dvěma kombinacemi škrabadla se zobcem (obr. 65: 20 z pazourku) a škrabadla s dvěma vruby, které tvoří jakýsi trn (obr. 66: 3).

Gravettská stanice v jeskyni Kůlně byla jako jediná zásobována převážně z místních surovin. Jak svědčí vyspělá čepelová jádra, jež svou kvalitou nijak nezaostávají za jádry z importovaného pazourku či radiolaritu na jiných lokalitách, byla standardní pozornost věnována i křídovému rohovci. Jeho polotovary převládají ve všech nástrojových kategoriích nad importovaným pazourkem. Ten byl přinášěn v podobě jader, polotovarů i hotových nástrojů. Přesto, že se s ním nakládalo úsporněji než s lokálním spongolitem, zůstala řada cílových čepelí bez retuší. Nejnápadnějším rysem v oblasti typologie jsou výrazné bilaterální retuše na velkých čepelích, a to i z importovaného pazourku. Zastoupení hrotů s otupeným bokem je nevýrazné, rydla téměř chybí. Ve staré kolekci se vyskytlo několik kostěnkovských nožů, příznačných zejména pro středomoravskou skupinu gravettienu. Tu připomínají i některé hroty s vyklenutými a oboustranně otupenými boky. Je těžko rozhodnout, zda nedostatek rydel představuje nějaký pozdní lokální vývojový rys nebo zda vyvěrá z absence určitých činností.

VIII. *Kostěná industrie*: šupiny kostí s řezy a v jednom případě i s jizvami po úderech (obr. 67: 5), 2 žebra s opotřebeným koncem (obr. 67: 10–11), dlátkovitě oštipaný fragment kosti (VALOCH 1988a, obr. 16: 7), 2 zlomky hrotů plankonvexního a soudkovitého průřezu (obr. 8: 6–7) a 2 pouzdra vydlabaná do kloubů velkých savců (VALOCH 1988a, tab. XVI: 8,10). Znalost tzv. třískové techniky dokládá podélně rozřezaná lodyha sobího parohu (o.c. tab. XV:9).

IX. *Ozdoby a umění*: 5 schránek třetihorních měkkýšů s provrtem (pokud jsou kompletní), perforovaný řezák koně (o.c. XV:3), žebra a kousek mamutoviny s paralelními i nepravidelnými rýhami (obr. 67: 9, 10; VALOCH 1988a, obr. 12: 8), 3 zlomky tenkých žebor s výraznými řadami příčných rýh (obr. 67: 2–4) a plátek mamutoviny s řadami teček (obr. 67: 1). Podobně pocházejí již z vykopávek M. Kříže (VALOCH 1979b, tab. I: 1–3, 5).

X. *Zvláštnosti, manuporty*: pořezaná ploténka železité břidlice (VALOCH 1988a, obr. 17: 5) a hruška jantaru (o.c. XV: 2).

XI. *Interpretace*: krátkodobé sídliště pozdního gravettienu, jež svědčí o posunu gravettské populace do odlehklých údolí menších vodních toků.

Obr. 67 Jeskyně Kůlna, kostěná industrie a ozdobné předměty gravettienů.
Industrie osseuse et la parure.

XII. Uloženo: MZM

XIII. Literatura: VALOCH 1979b; 1980; 1988a; OLIVA 2002a.

39. Ochoz IV – Křížova jeskyně (okr. Brno – venkov)

I. *Poloha*: portálová jeskyňka v levém (jižním) svahu Hádeckého potoka v nm.v. 350 m; vchod obrácen k severu.

II. *Výzkumy*: po amatérských výzkumech R. Trampler, F. Proroka a jiných zájemců zde B. Klíma r. 1950 provedl revizní výzkum v oblasti vchodu.

III. *Stratigrafie*: většina paleolitických nálezů, zejména magdalénských, pochází z 50–80 cm mocné polohy okrové spraše s množstvím ostrohranné suti. Při její bázi ležely hrubé nástroje z počátku mladého paleolitu (?) s kostmi jeskynního medvěda. Stratigrafickou pozici hrotu z mamutoviny B. KLÍMA (1951) neuvádí.

IV. *Datování*: bez podkladů

V. *Fauna*: vrstva 7 obsahovala četné osteologické pozůstatky s převahou koně a soba, patří však spíše magdalénieniu

VI. *Sídlíšní struktury* nebyly zaznamenány

VII. *Štípaná industrie*: gravettienů by snad mohl patřit hrot s otupeným bokem (KLÍMA 1951, obr. 65, dolní řada 2. zprava)

VIII. *KPI*: hrot nepravidelně oblého průřezu, 12 cm dlouhý, vyrobený z mamutoviny, s typickými drobnými rýžkami na povrchu (VALOCH 1960a, tab. VIII: 1, nález B. Klímy).

IX. *Ozdoby, umění*: polovina mezikruží z plátku mamutoviny, max. rozměr 95 mm, šířka 20–37 mm (VALOCH 1960a, tab. 8: 2). Na užším konci vyvrtán bikónický otvor, v jehož blízkosti lze pozorovat ještě dva důlky. Na povrchu místy jemné rýžky (sbírka F. Proroka).

X. *Zvláštnosti, manuporty*: nezaznamenány

XI. *Interpretace*: zřejmě stopy přechodného pobytu lovců z okruhu gravettienů

XII. *Uloženo*: MZM

XIII. *Literatura*: KLÍMA 1951; VALOCH 1960a.

40. Suchdol – jeskyně Pod hradem (okr. Blansko)

I. *Poloha*: na severním svahu ostrožny naproti Punkevním jeskyním v Pustém žlebu, nm. v. 419 m.

II. *Výzkumy*: jako paleontologická lokalita byla jeskyně známa již v 19. století. Roku 1937 zde našel spolupracovník ing. J. Simona listovitý hrot, pozůstatky gravettienského osídlení odhalil výzkum ústavu Anthropos MZM v letech 1956–58 (R. Musil, K. Valoch).

III. *Stratigrafie*: pojednávávané nálezy ŠI spočívaly na bázi šedohnědé jeskynní hlíny (vrstva 6) v hloubce 70–80 cm pod povrchem, jež ležela na kávově hnědých interglaciálních sedimentech.

IV. *Datování*: ohniště poskytlo dvě data: GrN 1734: 21.500±100 B.P.

GrN 1918: 26.830±300 B.P.

V. *Fauna*: ve všech vrstvách převládá jeskynní medvěd, jemuž byla jeskyně přirozeným doupětem. Ve vrstvě 6 se vyskytuje také hyena, vlk, lední liška, kůň, sob, kamzík a kur rousný; většinou se ovšem nejedná o pozůstatky úlovku.

VI. *Sídlíšní struktury*: v hlavní chodbě, v místě jejího rozšíření cca 10 m za vchodem se přes celou šířku výkopu (který zaujímal JV polovinu chodby) rozprostíralo ohniště s 5 cm mocnou sazovitou vrstvou a spálenými kostmi, bez obložení. V ohništi ležely spálené medvědí kosti: mandibula juvenilního a dospělého jedince, 2 obratle a řezák.

VII. *Štípaná industrie* je jen ojedinělá: z okolí ohniště pochází úštěp z tvrdé variety vápence a úštěp z nepatinovaného hnědošedého rohovce, 5 m blíže ke vchodu se našel zlomek radiolaritové čepce.

VIII-IX. *KPI* ani *ozdobné předměty* se nevyskytly

X. *Manuportem* snad může být plochý fragment žuly z tělesa brněnské vyvřeliny

XI. *Interpretace*: zřejmě krátkodobý úkryt skupiny lovců

XII. *Uloženo*: MZM

XIII. *Literatura*: VALOCH 1965a; OLIVA 2002a.

STŘEDNÍ MORAVA

41. Radslavice – Zelená hora (okr. Vyškov)

I. *Poloha*: na výrazné ostrožně s kótou 240, vybíhající ze SV od kóty 376 nad Pustiměřský potok, v místech staroslovanského hradiska. Kolekce pochází z JV části hradiska.

II. soubor získán během výzkumu Č. Stani

III. *Stratigrafie*: nálezy ležely v různých úrovních, od ornice až do hloubky 130 cm. Ráz sedimentů neudán.

IV. *Datování*: bez podkladů

V. *Fauna*: nedochovaná

VI. *Sídlištní struktury*: nedochované

VII. *Štípanou industrii* jsem neměl možnost prostudovat, následující popis vychází z práce B. KLÍMY (1983c). Převážná většina artefaktů je vyrobena ze světlého okrově šedého silixu, dle Klímy nikoli moravského původu, 9 kusů z eratického pazourku, něco z jurských rohovců a 1 ze spongolitu. V debitáži vysoce převládají útlé čepele nad úštěpy, nechybí ovšem ani výrobní odpad. Ze čtyř skrabadel jsou 3 čepelové a 1 vyspělé kýlovité (o.c. obr. 1:4), ze stejného počtu rydel je 1 klínové, 2 na lomu čepele a 1 hrotité hranové. Diagnosticky nejhodnotnější složku představuje 5 čepelí s otupeným bokem (o.c. 2: 13–17), soubor doplňují 2 odštěpovače a 2 čepele z příčnou retuší.

VIII. *KPI* se nevyskytla

IX-X. *Ozdobné a zvláštní předměty* chybí

XI. *Interpretace*: pozůstatek menší stanice gravettienů či epigravettienů (dle SVOBODY et al. 2002, 218).

XII. *Uloženo*: ArÚB

XIII. *Literatura*: KLÍMA 1983c; OLIVA 2003b, 126–127.

42. Nezamyslice – „Končiny“ (okr. Prostějov)

I. *Poloha*: JZ obce v nivě říčky Hané v okolí kapličky s kótou 208, vých. od železniční tratě

II-VI. bez údajů

VII. *Štípaná industrie*: 3 rydla, z toho 2 na čepeli a 1 na radiolaritovém úštěpu, 2 místně retušované čepelky, 2 úštěpy a zlomek jádra. Kromě zmíněného rydla byl použit asi jen pazourek.

VIII-X. *KPI a jiné nálezy* chybí

XI. *Interpretace*: stopa drobné stanice gravettienů nebo nějaké pozdější mladopaleolitické kultury

XII. *Uloženo*: M Prostějov

XIII. *Literatura*: SKUTIL 1937, 266; 1959, 447.

43. Drozdín VI – pod Zadním Dolečkem (okr. Olomouc)

I. *Poloha*: jižně obce na velmi mírném západním svahu východně od silnice na Bystrovany v nm.v. 240 m.

II. *Sběry* zde od r. 1958 prováděl vlastivědný kroužek místní školy, vedený Z. Flejberkem.

III-VI: bez údajů

VII. *Štípaná industrie*: kolekce v olomouckém muzeu je velmi nehomogenní, s různou patinací a ohlazením a s prvky předgravettských technologií. Mezi několika sty

kusy značně převládá pazourek, radiolarit prakticky chybí. I když v debitáži téměř nic nenasvědčuje gravettienům (málo čepelí, skoro žádné čepelky), vyskytlo se např. úzké rydlotité jádro, několik rydel, špička hrotu se strmou retuší, mikrogravetta a čepelka s otupeným bokem (TRŇÁČKOVÁ 1967, obr.26:1–627:1–5, 7–10).

VIII-X: *KPI a jiné nálezy* chybí

XI. *Interpretace*: zřejmě pozůstatky krátkodobé stanice ve směsi pozůstatků staršího osídlení. Čepel s otupeným bokem poskytla i lokalita VIII. Je příznačné, že obě lokality leží z celého seskupení povrchových nalezišť nejnižší a nejbližší k řece.

XII. *Uložení*: VMO

XIII. *Literatura*: SKUTIL 1960; TRŇÁČKOVÁ 1967; OLIVA 1996c, 13–14.

44. Blatec – Jungmannova cihelna (okr. Olomouc)

I. *Poloha*: hliniště cihelny V obce u křižovatky silnic Blatec – Grygov a Charváty – Tážaly, na mírném východním svahu bezprostředně nad nivou Moravy, nm.v. 220–225 m.

II. *Objev, výzkumy*: nálezy převzal E. Schnabel od dělníka Onderky někdy před rokem 1941.

III. *Stratigrafie*: ve sprašovém souvrství, bližší údaje chybí

IV. *Datování*: bez podkladů

V. *Fauna*: s nálezy byla uložena mamutí stolička a fragmenty čelisti a humeru nosorožce.

VI. *Sídlištní struktury* nejsou známy

VII. Surovinu *štípané industrie* tvoří opět hlavně pazourky z glaciáluvalních uloženin (85%), kde mohou mít svůj původ i dva poněkud hrubší typy silicitů („rohovce“). Radiolaritu se vyskytlo jen 8 kusů. Jádra až na jeden pochybný zlomek zcela chybí jádra. Z neretušované debitáže se zachovaly převážně jen čepele, což svědčí o tom, že nálezce zřejmě shromáždil jen atraktivnější kusy. Tomu také odpovídá neobvykle vysoký podíl místně retušovaných kusů (9%) a nástrojů (61%). Fáze preparace je výběrem sběratele výrazně podprezentovaná ve prospěch cílových čepelí z fáze těžby. Také odpad je zastoupen jen jedním kusem (tab. 28). Jádra zastupuje jen jediný nejistý fragment z pazourku. V surové debitáži se při subjektivním výběru artefaktů se dochovaly vesměs jen čepele, a to i preparací (5 s různosměrnými negativy a 2 odražené hrany). Další 3 čepele, z toho 1 z radiolaritu, mají druhotně upravenou vodící hranu. Zbytek tvoří čepele a 3 pazourkové čepelky z fáze těžby (obr.69:15) a 1 „cílový“ úštěp. Mezi retušovanými kusy se při značné převaze pazourku objevilo všech osm v celém souboru přítomných radiolaritů. Jako polotovary byly vedle čepelí použity dva preparační úštěpy (hrot a vrub), úštěp s bokem jádra a odražená těžná plocha jádra (obě na zvláštní rydla).

Škrabadla zastupují 2 čepelové exempláře z pazourku (obr.68: 1–2) a 1 na retušované čepeli z radiolaritu (obr.68: 3). Rydla jsou nejpočetnější skupinou (30%), hranová (obr. 68: 9–11) převažují nad klínovými (obr. 68: 4 a 15 distálně, 5) a lomovými (obr. 68: 7–8, proximálně 12–13). Velmi častá jsou rydla několikanásobná (obr. 68: 12–15) a kombinovaná s jiným nástrojem: s vrubem (obr. 68: 4), kostěnkovským nožem (obr. 68: 6) a zoubkovanou hranou (obr. 68: 17, radiolarit). Příčné (2 kusy) a podélné retuše (6 kusů)